

РАДА

газета політична, економічна і літературна
ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.
Рік третій.

Адреса редакції і контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6,
біля Золотих воріт.

Телефон редакції 1458.

Телефон друкарні 1069.

Умови передплати на р. 1908.

на рік	на 6 міс.	на 3 міс.	на 1 міс.	на рік	на 6 міс.	на 3 міс.	на 1 міс.	на рік	на 6 міс.	на 3 міс.	на 1 міс.
6.	5.70	5.20	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25	1.75	1.25	65.

Років передплатників можуть виплачувати передплату частками, в 2 строки: на 1 янв. 3 карб., на 1 апр. 3 карб., в 3 строки: на 1 янв. 2 карб., на 1 февр. 2 карб. і на 1 марта 2 карб.

За границю: на рік 11 карб., на шість місяців 5 карб. 50 к., на 3 міс. 2 карб. 75 к., на 1 міс. 1 карб.

Передплата приймається тільки з 1-го числа кожного місяця.

За зміну адреси 30 коп.

Авторі рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінити статі; більші статі, до друку негодящі, переховуються в редакції 3 місяці і видаються авторам їх коштом, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються.

Рукописи, на яких не зазначені умови друку, вважаються безплатними.

Умови друкування оповісток:

За рядок петіту попереду тексту або за його місце платиться: за перший раз 40 коп., за другий 20 коп.

За рядок петіту після тексту: за перший раз 20 коп., за другий—10 коп. Хто шукає заробітку, платити за оповістку в 3 рядки 10 коп. за раз

Приймається далі передплата

на українську політичну, економічну і літературну газету
(рік видання третій)

РАДА,

яка виходить у Києві що-дня, окрім понеділків і двів після свят, українською мовою по програмі звичайних великих політичних газет.

Напрямок газети неупартійний демократично-поступовий.

Особливу увагу РАДА звертає на місцеве життя провінцій.

Власні кореспонденти в столицях і по всіх значніших містах України.

РАДА має в Державній Думі і Державній Раді кореспондентів

Для рокових передплатників безплатний додаток * * *

6 КАРБ. „КОБЗАРЬ“

останнього нового повного видання під редакцією В. Доманицького, у яке входять новонайдені твори поета, ще нігде не друковані.

Одержують „Кобзаря“ тільки ті передплатники, які враз з частками заплатять всі гроші 6 карб. за рік.

3 першого юнія до кінця року 3 карб. 75 к.

Умови передплати в заголовку.

Адреса редакції і головної контори: у Києві, Велика-Підвальна вул., д. 6, біля Золотих Воріт. Телефон 1458.

Редактор М. Павловський. Видавець С. Чикаленко.

Нова катастрофа.

Не засохла ще кров нещасних жертв риковської катастрофи, не вихохли ще слізьми на очах осиротілих родич тих жертв, як на голови юзівських робітників звалилася нова біда. В Кальміусько-Водохвильській копальні, в шахті № 20, о 7 год. вечора 8 юля стався вибух рудничного газу, й в результаті—трьох вбитих та двоє поранених. Порівнюють невелике число жертв залежить од щасливого випадку.

В порівнянні з риковською, останню катастрофу не можна назвати великою: між 5 і 300 жертвами—різниця значна. Одначе, це ще не дає права мовчати обминути подію 8 юля. Як у великій риковській, так і в цій малій катастрофі відбулась однакова картина: картина байдужості підприємців до всього того, що хоч трохи може заборвечити життя найманого робітника. Особливо ця байдужість кидається у-вічі тепер, зараз після риковської катастрофи, яка повинна була б хоч на перший час примусити підприємців юзівського району зжити яких-небудь заходів для охорони життя робітників.

Виникає питання: деж гарантія того, що через кілька днів чи тижнів знов не повториться те, що сталося 19-го юнія в Рикові, а 8-го юнія—в Кальміусько-Водохвильській копальні? Такої гарантії немає, й робітники щодня можуть сподіватися нових сюрпризів. Щоб уникнути цього, робіткам не остається нічого іншого, як самим подбати про охорону свого життя. По своїй добрій волі гірпромишловці нічого в цій справі не зроблять,—після останніх подій це ясно.

З подорожі.

IX.

Чеська преса і чеські видавці.

Найкращим показником культурного розвитку народу буває його преса—число періодичних видань і те, як вони розповсюджені. Ми не будемо розповідати, як саме розвивалася чеська журналістика за останні десятиліття національного відродження чеського народу. Ми тільки порівняємо її становище з становищем хоч би нашої російської журналістики.

Народилася чеська преса власне недавно—літ 60 перед цим. Ще не давно—літ 40—50 тому найкращим гонораром для чеського журналіста було, коли видавець міг дати автору грошей на чернило та папір. В такому становищі тепер в Росії перебувають здебільшого тільки російські журналісти, що заробляють пером 10—12 карбованців в місяць.

А тепер чеському журналістові може позаридити кожний російський робітник пера, бо у нас в Росії гонорари хоч і великі, за те друкуватися ніде, особливо в останні часи. Через недостатку газет, через їх невелике розповсюдження, російські робітники пера терплять тепер велику нужду.

Досить буде згадати, що тіраж таких великих петербурзьких газет як „Рьч“, „Слово“ тепер крутиться коло 20 тисяч, і то спадає до 12-ти то підіймається до 25-ти тисяч; досить згадати, що ні одна майже петербурзька т. з. „велика“ прогресивна газета не обходилась в останні роки без дефіциту і то часом немало—в сотні тисяч карбованців, і ми зрозуміємо, в якому тяжкому становищу перебував російська преса.

Далеко краще стоїть преса в п'яти-літній Чехії. Там є періодичні видання, що розсидяться в сотнях тисяч примірників, майже не істнує газет з дефіцитом. В одній Празі виходить щось до 200 періодичних видань. Правда—серед них тільки четверта частина припадає на щоденні, але й вони з матеріального боку стоять так гарно, як ні одна російська провінціальна газета.

Тут є щоденні газети, що мають в найгіршу пору тисяч 60—70 тіражу. Правда—є й такі, котрі по своїому тіражу рівняються з петербурзькими великими газетами. Але й одна з них не дає дефіциту навіть на тисячі карбованців.

Найбільше розповсюджено в Чехії газети, що виходять один—два а то й три рази на тиждень. Це щось середнє між газетою і тижневим журналом. Тематика тут одводиться значно менше місця, ніж

в щоденних газетах, і бижуа хроніка в них займає чуть не останнє місце. На другім місці після великих статей йде звичайно белетристіка оригінальна і перекладна. Белетристіка дається як в формі величезних оповідань, так і в формі великого роману, поділеного тут же на сторінки, котрі читач може легко вирізати і скласти в окрему книжку. Далі йдуть статі популярно-наукові та популярний словник—теж окремими сторінками—або по господарству або по медицині. Номер має 16—20 а то й більше сторінок. За все це платиться надзвичайно дешево—яких не будь 4—5 корон, себ-то 1 р. 60 к.—2 р. на рік. Крім того передплатник має силу всяких привілей, про котрі розкажемо нижче.

Завдяки живому змістові кожної такої газетки вони розповсюджуються по селах в десятках—в сотнях тисяч примірників. Нема здебільше чеської сім'ї, котра б крім щоденника не передплатувала б і ще часописі такого типу.

Видавці звичайно не скупляться на різні подарунки читачам; для під'яому культури рідного народу, для розповсюдження серед нього рідної книжки, рідного малюнка, рідної газети видавці не жаліють ні коштів, ні енергії, ні знання. Мені довелось співзати королю чеського видавничого ринку—це пан В. Кочій. Людина знаменита як своєю чисто американською біографією, так і тими заслугами, які він зробив за яких не будь 7—8 років для рідного краю і рідного народу.

Син простого селянина, прикащик по професії, він вісім літ перед цим, маючи всього на всього 2—3 тисячі корон в кешені, розпочав видання великого альбому художественних видів старої Праги і на цьому виданні він нажив 2 1/2 мільйони. Скількима виданнями того альбому—дорогими, дешевими і в останні часи чисто народними він став з простого прикащика видавцем мільйонером, що збагатив народний ринок одним із найцінніших художественних видань Європи. Але цим він не обмежився.

„З народа я взяв свої мільйони, народові й мушу повернути“.

І почав він видавати так же дешево і так же добросовісно народні книжки і газети. Дякуючи йому чеський народ має тепер кращих своїх класиків по надзвичайно дешевій ціні. Він видає тепер 7 газет і журналів. Знаменита історія Чехії Палацького, що ще недавно продавалась по 50 корон, в його виданні (150 тис. приміри) продасься по 5 і навіть 3 корони. Анна Кареніна Толстого в перекладі на чеську мову продасься по 60 коп. на наші гроші, і т. д. Він видає за 40 к. в рік дитячий журнал „Mlad“ надзвичайно гарний, що виходить при співробітництві своїх передплатників в 140—150 тис. примірників. Кожний передплатник його другої газети „Narodni Obzor“, що виходить три рази на тиждень, має право купити всі книжки його видання в розсінній справі за пів ціни. Таким чином передплатник „Narodni Obzoru“ дістає за 3 корони в розсінній справі ту ж саму історію Палацького, яку він до Кочія не міг дістати без справи за 30 корон. До того ж це вторі на першій сторінці кожного номера того ж таки „Народного Огляду“ вам зразу кидається у вічі такий привабливий напис—„в кожнім номері цієї газети є для Вас, читачу, корона“—а номер, треба сказати, коштує тільки 3 крейцери. Ну, як тут за 2 1/2 копейки та не купити номер газети та ще сорок копійок на придачу? Ви купуйте, а в кінці номера знаходите купон напр. такого змісту, що за 50 коп. замість карбованця вам висилась дві розсінних в красках картини 50x70 сант., якого хочете змісту. Довелось мені бачити й ті картини на власні очі. Російський видавець не продав би одної такої картини за 1 карбованець 50 коп. А завдяки енергії п. Кочія кожний чеський селянин має змогу милуватися у власній хаті чудовими репродукціями творів всесвітніх художників.

Само собою розуміється, що при тому величезному числі своїх видань, яке він їх викидає на ринок, така дешевизна цілком можлива. І він не тільки не має ніякого дефіциту, але навпаки—він сміливо може ще більше поширювати свою користну діяльність пращою. Його видавничі склади, його видавничі і тепер уже займають декілька величезних палаців. На чеській краєвій виставі є цілий павільйон його картин-оригіналів більш як на 100 т. карб. Саме тоді, як я був у нього, він зібрався розпочати видання трьох чисто народних газет.

В народніх масах чеських він здобув

собої велику популярність. За те, серед чеських капіталістів, особливо видавців, він має стільки ворогів, що й досі не може здобути собі дозволу на одкриття власної друкарні, бо без згоди корпоративних сфер дозволу видати тут неможна.

Взагалі треба сказати, що серед чеських трудящих мас, чеська преса тільки дякуючи своїй дешевизні знайшла собі і читача, і покупця. Найбільш розповсюджена соціал-демократична газетка „Zav“, що розсидиться в 75 тисяч примірників, коштує менше нашої копійки—2 геллери.

Вигадливість видавців та й журналістів тутешніх доходить прямо до виртуозності. Чеським робітникам пера ніколи можуть позаридити навіть американці в їх вигадливості. Цими тільки днями в Празі нап. нароби в величезного гамиру ось який інцидент.

У волтавських купальнях на Жофіні знайшли шмаття якоїсь, як було видно, потонулої людини. В тому шматті знайшли лаконічний лист такого змісту: „Милі Лялічеку! Піді в гостинницю, візьми номер на стілько то днів і там чекай мене“. І далі описувались подробиці якогось надзвичайно грандіозного злочинства, яке автор листа з Лялічком чи вчинив уже, чи ще мав зробити—добре не памятаю.

Треба сказати, що ім'я Лялічка дуже популярне в Богемії,—це богемський Нат Пінкертон.

Поліція, прочитавши листа, кинулась по горячому сліду шукати в річці потонулого. Тіла не знайшли, але знайшлися свідки, що ніби то чули, як хтось в ночі кричав—рятуйте! Другі вийшли бачили, як той чоловік топився та не змогли спасти.

Зворушена поліція кидається в гостинницю, починає там докопуватися і дійсно дізнається, що приїздив якийсь чоловік, навіть в такому шматті, яке знайшли в купальні, зняв надово розсінний номер і пішов в город. За ним незабаром прийшов другий і довго чекав його, а потім кудись счез, і ні того, ні друго ось уже скільки днів немає. Поліція метушиться! Шукать день, шукать другий. Тимчасом діло попадає в газети, його роздувають надзвичайно, публіка страшенно цікавиться цим подією. Коли тут через тижень діло вияснюється дуже просто. В місцевій невеличкій газетці появляється роман, де вся ця справа з Лялічком описується і розмазується до найменших подробиць. Розказується, куди і Лялічек дівся. Публіка накладається на роман. Траж газетки підіймається втроє. А поліція пражська довідується, що її газетна братія просто підвела під дурного хату; автор написав спочатку роман, а потім, щоб зацікавити ним публіку, з приятелями і розіграв усю комедію, починаючи з номера в гостинниці і кінчаючи купальним шматтям і свідками.

Шутка досить невинна, а видавець загріб не один десяток тисяч лишніх корон.

Віктор Піснячевський.

Пощезь доносів.

(Од власного кореспондента).

Львів, 6 юля.

Од дня смерті гр. Потоцького широкі круги польського громадянства обхопила якась справжня пощезь доносів на українців.

Коли львівський суд, розглядаючи справу Січинського, впад на думку дошукуватися змови, його просто записано доносимами од поляків. В цих доносах показувано на звязки Січинського та його замаху з тими чи іншими колами українського громадянства. Що доноси ці були зовсім безпідставні, це найліпше видно з того, що при розборі справи ніякого заговору не відкрито.

Для характеристики цих доносів в актах львівського карного суду знаходиться один дуже цікавий документ. Один доктор прав, поляк, ось що доносить на свого знакомого українця, те-ж доктора прав, який був членом національно-демократичного „Народного Комітету“. „З огляду на те, що українці люблять звичайно одмовлятися од своїх вчинків, подаю до відома суду факт, який ясно свідчить про звязок акту Січинського з українською політикою. Недавно розмовляв я з моім знайомим д-ром Н. Н., членом „Народного Комітету“, і він сказав мені, що коли політика галицьких властей що до українського народу не переміниться, то мусить поплисти кров. З цієї заяви визначного українського політичного діяча найліпше видно, що Січинський робив з доручення українців* і т. д.

Літній театр Купецького Саду.

Товариство Українських Артистів під орудою П. Н. САНСАГАНСЬКОГО.

„ЦИГАНКА АЗА“

драма у 5 д. Старичького. Бере участь вся трупа.
АНОНС: У неділю, 13-го 1) „Мартин Боруля“, ком. у 5 д. 2) Концерт. Початок о 9-й годині вечора. м—193—63

ГРАМОФОНИ

Тонари од 15 карб. до 100 карб. Грамофонні пластинки. Грамофон-фонограф.
Пате і валда до них у великому виборі.
головне депо музичних струментів і нот
Г. І. ІНДРЖИШЕКА у Києві, Хрещатик, 58. Преє-курант. безплатно. Гд-7-70

Від 20 серпня (августа) до 20 січня (января) в конторі „ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВОГО ВІСНИКА“ (Київ, Прорізна, 20), приймається передплата на нову книгу проф. М. Грушевського

Історія української козачини до половини XVII в.

(Се буде VII том Історії України-Руси, але сам для себе становитиме особу цілість). Великий том, більше 500 стор. великого формату, в передплаті 2 р. 40 коп. без пересилки, по виході ціна буде значно підвишена. Виход книги призначається на март 1909 року. 3—253—8

ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ВІСНИК

ЗМІСТ:

Автобіографічні записки Володимира Антоновича. I. Антропология. II. Дитячі спомини (1834—1840);—Адам Міцкевич: Чати. Втека, в перекладі Ів. Франка;—Олександр Грушевський: Сучасне українське письменство в його типових представниках: Василь Стефаник. Іван Симанюк. Михайло Коцюбинський (далі);—С. Черненко: А потім? (З недавніх настроїв);—П. Карманський: Поет третьої Італії;—Мих. Рудинський: В задумі;—Мих. Жу: Вестри сімфонія;—М. Гехтер: За синтезом. (Сторінка з історії російського єврейства);—Дм. Іос: Щастє;—Юрій Кміт: Обід (З бойківського життя);—Гнат Хоткевич: Літературні вражіння;—А. Бобенко: Я буду що ночі літати на Вкраїну;—Мих. Грушевський: На українські теми. Не пора;—Айтон Сінклер: Нетри, в перекладі Модеста Левинського;—Микола Залізник: Веславський з'їзд поступової академічної молодіжі;—Віктор Піснячевський: З російського життя;—Бібліографія. Книжки надіслані до редакції. Зміст осьмої книжки „Літературно-Наукового Вісника“.

ПЕРЕДПЛАТА НА ВИДАННЕ КИЇВСЬКЕ: на рік 8 руб.; для неможлих учнів, студентів, сільських учителів, низших служачих, робітників і селян 7 руб., але тільки коли вони передплатують журнал просто з контори.

На пів року 4 руб. 50 коп.

Передплату можна присилати також по одному рублю на перше число кожного місяця, кому трудно прислати більше відразу. Книгарям і всяким посередникам від передплати 5%, але тільки в тім разі, коли передплата виплачується повна (8 руб.) і вся відразу.

Повні комплекти за 1907 р. і за попередні роки продають ся по 8 руб. Видавець М. Грушевський. 0-268-2 Редактор Ф. Красицький.

